

Čís. 16994.

Kdo uznal nemanželské otcovství v nesporném řízení před soudem (§ 16 první dílčí novely k obč. zák.), jest oprávněn domáhati se prohlášení neplatnosti uznání pro nezaviněný omyl, týkající se skutkových předpokladů, jež jsou rozhodující pro právní následky vytčené v § 163 obč. zák. i když tu nejsou podmínky §§ 871 a dalších obč. zák.

(Rozh. ze dne 21. června 1938, Rv I 1473/38.)

Žalobce, který dne 31. října 1934 uznal u okresního soudu v T., že je nemanželským otcem žalovaného dítěte nezletilého Vilibalda I., narozeného mimo manželství dne 22. srpna 1934 z nemanželské matky Antonie I., domáhá se žalobou, aby bylo určeno, že ono uznání není právně účinné, ježto je projevil v omylu, že jde o předčasný porod (nedonošenost dítěte), jak jej ujišťovala nemanželská matka žalovaného dítěte, že však později zjistil, že se žalovaný narodil donošený, takže hledíc na dobu, kdy žalobce s nemanželskou matkou žalovaného souložil, nemůže býti otcem žalovaného dítěte. Žalobě vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutích č. 6210, 8024, 15962 Sb. n. s. zásadu, že, bylo-li nemanželské otcovství jedním mužem uznáno, nemůže býti jiný muž žalován o uznání otcovství, dokud nebylo uznání otcovství oním mužem zvráceno. Zvrácení to by se mohlo státi důkazem, že ono uznání jest podle všeobecných zásad občanského zákona neplatné, na příklad pro omyl, anebo proto, že uznavatel dítě nezplodil.

V souzeném případě neučinil žalobce prohlášení o uznání otcovství jako nabídku pro uzavření smíru (srov. rozh. č. 9630 Sb. n. s.) nebo jiné smlouvy se žalovaným, nýbrž uznal při výsledku u dožádaného soudu (protokol z 31. října 1934, č. j. Cd 83/34-3-L 58/34-3) otcovství k žalovanému dítěti v nesporném řízení. Takové uznání je však jen domněnkou nemanželského otcovství, a to domněnkou vyvratitelnou. Uplatňuje-li se jako důvod vyvratitelnosti omyl, nelze se omeziti na užití předpisů §§ 871 až 873 obč. zák., neboť nejde tu o omyl při sjednání smlouvy, nýbrž o omyl při jednostranném projevu vůle; uznání nemanželského otcovství u dožádaného po případě u poručenského soudu nelze proto uznati za neplatné jen za podmínek § 871 obč. zák., nýbrž stačí, dokáže-li uznavatel, že byl v příčině projevu, který učinil, v podstatném omylu, takže jeho projev neměl náležitosti, kterých k jeho platnosti a závaznosti vyžaduje zákon. Ta možnost zvrácení uznání otcovství musí býti uznavateli přiznána také proto, že jde o uznání určitého statusového práva. Zjištění statusových práv nemanželského dítěte jest však zákonnou povinností poručenstva a koná se

z úřadu (viz § 16 první dílčí novely k obč. zák., §§ 17 a 23 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), takže i s toho hlediska je nutno, aby možné ne-
správnosti co do zjištění statusových práv nemanželského dítěte byly
napraveny. Mohl se proto žalobce domáhati neplatnosti svého prohlá-
šení, došlo-li k němu — jak nižší soudy zjistily — pro omyl, který sám
nezavinil, a týkal-li se jeho omyl skutkových předpokladů, jež jsou roz-
hodující pro právní následky uvedené v § 163 obč. zák.

Čís. 16995.

Nejde o neúplnost odvolacího řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.), nebyl-li
připuštěn důkaz znaleckým svědkem o otázce, při jejímž řešení jde
o závěry učiněné na základě vědeckých poznatků a o níž byl připuštěn
a proveden znalecký důkaz. Též u znaleckého svědka jest hlavním obsa-
hem to, co postřehl svými smysly, třebas to vyžadovalo odborných
znaností.

(Rozh. ze dne 22. června 1938, Rv I 1851/38.)

Srov. rozh. č. 3192 Sb. n. s.

Žalobu o zjištění nemanželského otcovství a placení výživného
soud první instance zamítl, kdežto odvolací soud jí vy-
hověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o níž
tu jde, v

důvodech:

Dr. P-a, který prý žalovaného prohlížel již v roce 1920, vedl žalo-
vaný jako svědka o tom, že žalovaný jest neschopen ploditi, tedy o téže
otázce, o které byl však právem připuštěn a proveden důkaz znalecký,
neboť šlo při jejím řešení o závěry na základě vědeckých poznatků
učiněné, a taková činnost se vymyká již z mezí činnosti svědecké, třebas
svědka znaleckého, jejímž hlavním obsahem nepřestávají býti postřehy
smyslové, i když vyžadují snad odborných znalostí (§ 350 c. ř. s.). Mohl
proto odvolací soud uvedeného svědka, když slyšel znalce, pominouti,
neboť jeho výpověď nebyla by způsobilá ani znalecký posudek zvrátiti
ani přispěti k jeho doplnění nebo objasnění.

Čís. 16996.

Vlastník nemovitosti není oprávněn nakládati zástavním právem
(§ 469 obč. zák.), zřízeným pro knihovně zajištěné pohledávky, které
jsou buď od počátku neplatné, nebo které vůbec nevznikly. Uvolnění
hypoteky předpokládá, že pohledávka, k jejímuž zajištění bylo knihovní
zástavní právo zřízeno, skutečně vznikla.